

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק פרשת חיי שרה ט"ו מרחשוון תשע"ב | גליון 476

דברי הימים

ניצחון חכמים

יום כ"ז בחשוון נקבע במגילת תענית ליום טוב, משום שבו מצוין אחד מניצחונות זקני חכמי ישראל על הכוהנים הצדוקים שלחמו בדרך התורה בתקופת בית שני.

אחת המחלוקות המרכזיות, הייתה סביב מנחת הסולת הבאה עם כל קרבן, כמבואר בפרשת שלח. הצדוקים, לא האמינו בדברי חז"ל ומצאו ראיות לדרכיהם הנלוות מן הכתובים. אמנם, ביסוד כוונתם עמדו חשבונות פוליטיים ובהתאם לכך, היו ראיותיהם מגוחכות. וכך מסופר במגילת תענית: 'בכ"ז בחשוון, חזרה ונתייבשה ההלכה שהסולת עולה על גבי המזבח. מפני שהיו הצדוקין אוכלין מנחת בהמה. נטפל להם רבי יוחנן בן זכאי, אמר: שוטים, זו מנין לכם? ולא היה בהם אחד שהחזיר לו דבר חוץ מזקן אחד שהיה מפטפט כנגדו ואומר, מפני שמשה אוהב את אהרן אחיו, אמר אל יאכל סולת לבדה אלא יאכל סולת ובשר כאדם שאומר לחברו 'טול בשר עם לחם'. קרא עליו את המקרא: 'ויבואו אלימה ושם שטים עשרה עינות מים ושבעים תמרים'. אמר לו: רבי, אתה משחק בנו? אמר לו: שוטה שבעולם! ולא תהא תורה שלימה שלנו כשיחה בטלה שלכם... אחר כך הביא לו רבי יוחנן ראיה מן הכתובים והענין נשלם.

מה התכוון רבי יוחנן בפסוק 'ויבואו אלימה'? יש אומרים, נתכוון לשחוק בו. כשם שהפסוק אינו ממין הענין כך טענתו. אך יש מבארים: 'ב מעיינות הם השבטים, שבעים תמרים הם שבעים זקנים, מסודרים כך, שהמעיינות ישיחו על התמרים שלא ייבשו. כיוון שמצא אותם יבשים מתורה, הזכיר להם דברי הפסוק.

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א

אל הנער הזה התפללתי

על יושביה, כשנשמתו של הנער הרך, טסה למרומים, צחורה וטהורה כבהיוולדה. אוי. לב של אימא יהודייה! היא אוהבת את ילדה. ערה למוענו לילות. מקמצת מפיתה כדי להשביע את רעבונו. מגנה על שלומו בחירוף נפשה. אך הכול, הכול בשביל שהוא ילד נאמן למלך מלכי המלכים. אם לא? מי צריך ילדים...

שנים ארוכות ייחלה חנה לפרי בטן. כשזכתה לחבוק בן, הוליכה אותו בחדווה לבית אלוקים. כלום למענה ביקשה ילד?! האם כדי לספק את הדחף האנושי להורות, התענעה כשיכורה על פתחו של בית המקדש?! האימהות הקדושות של עמנו, ביקשו ילדים למלכו של עולם. אך מטרה זו עמדה נגד עיניהם כשטוו את חלום אימהותן או סבלו ייסורי עקרות.

גם יצחק אבינו, לימד אותנו במעשיו מוסר נורא. הוא בוודאי טיפס על המזבח בשירה וריקודים. הן כל ימיו השתוקק למסור נפשו למען שמו יתברך, וכשהגיע לידו ירטיט?! אך כבר לימדונו חז"ל: 'אל תאמין בעצמך עד יום מותך'. גם איש צדיק בארץ, אינו יודע היכן יארוב לו היצר. חרף הקדושה הגדולה, אין לזנוח את העבודה הפשוטה. לקשור את האיברים בכוח ועוז, שלא יעזו להמרות את פי ה'. אחד הצדיקים עלה פעם מטבילה בנהר קפוא והבחין כי גופו רועד. נזף בו: גוף נגוף! עוד מעז הנך לרעוד!?

ואם כל כך חשש יצחק אבינו, מה נענה אנחנו, אזובי הקיר!?

'נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרחה נשמתה ממנה ומתה'. שרה אימנו שהייתה גדולה מאברהם בנבואה, אפשר שנפטרה משמועה על מות ילדה? שייך להצטער על מעשה שהוא קיום צוו מפורש מאת ה'?

שרה לא הצטערה על שחיטת בנה. היא הצטערה שלאחר כל כך הרבה שנים של גידול והתמסרות, הילד זקוק ל'עקדה' היינו ל'קשירה' כדי שלא ירטיט ויפסול את השחיטה. האם לכך ילדתי בן לתשעים, כדי שיהיה צורך לקושרו כשיתבקש להישחט?! מרוב צער, פרחה נשמתה ומתה.

אחד מאבותינו הקדושים היה נושא תדיר תפילה: ריבונו של עולם! אם רואה הנך בצאצאינו שיעבדו אותך באמת ובתמים, תן להם חיים וכוח ובריאות. אך אם ידעת באחד מהם שיקלקל דרכיו חלילה, קח אותו מהר מן העולם טרם יהיה סיפק בידו לקלקל! הן לתקן באנו לעולם ולא לקלקל...

וכך ממש בכתה אותה אימא יהודייה טהורה אחר עגלת הצבא המתרחקת עם בנה הקטן שנחטף בגזירת הצאר הרוסי. אבא שבשמים! הרי אתה יודע כי בצבא הרוסי קשה להיות יהודי. מה גם, נער רך שבקושי פקח את עיניו. אלוקי! ביקשתי ממך ילד. נתת לי. עתה אני מבקשת: קח אותו!

לנגד עיני הקהל הממרר בבכי, ארע הפלא הנורא: העגלה הדוהרת נתקלה באבן והתהפכה!

השיעור השבועי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א

יתקיים בימי חמישי בשעה 21:00 בהיכל ישיבת שובה ישראל

רח' שבט בנימין 34, רובע י"ב, אשדוד. פרטים נוספים בטל: 08-8679897

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע, לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

כמו כן ניתן לקבל במייל את דבר התורה היומי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א

לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

ר"ת	יציאית השבת	כניסת השבת	
17:56	17:17	16:03	ירושלים
17:52	17:18	16:17	ת"א אשדוד
17:52	17:16	16:07	חיפה
17:56	17:20	16:21	ב"ש

הימים הראשונים

"ואברהם זקן בא בימים" – מעלה זו שיהיה נקרא 'בא בימים', לא מצאנו לא ביצחק ולא ביעקב אלא באברהם אבינו. ואפשר הכוונה, על פי דברי המדרש: ללמדך שהקב"ה משלים שנותיהן של צדיקים מיום ומיוחדש לחודש שנאמר "את מספר ימין אמלא". וכן דרשו בשרה: "ויהיו חיי שרה מאה שנה", "יודע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה", כשם שהן תמימים, כך שנותיהם תמימים.

כי הצדיק האמיתי, עקב תום לבבו וניקיון כפיו, אף שמתוקף הנסיבות נבצר ממנו לפרקים לעסוק בעבודת קודשו כמימים ימימה, הן גלוי וידוע לפני השי"ת כי אם היה סיפק בידו וודאי היה מוסר נפשו על עבודתו, ובכן, מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ונכנסים גם הימים הללו בחשבון ימי חייו.

והנה, יצחק ויעקב, נולדו בקדושתם ומיום עומדם על דעתם הכירו את בוראם. מה שאין כן אברהם אבינו, בן מ"ז שנה הכיר לבוראו כמבואר בדברי המדרש. ולזה מלמדת התורה: "ואברהם זקן בא בימים", כל ימי חייו מצרפים לחשבון עבודת ה' הנוראה והנשגבה, גם אותן שנים שבהן טרם הכיר את בוראו.

להשפיע!

הרצון הבסיסי העומד ביסודה של כל התעניינות בתחומי החינוך הוא – להשפיע! כולנו מעוניינים להשפיע. מי על תלמידיו, מי על ילדיו ומי על אנשים הזקוקים לעזרה ומשועים לעצתו. התסכולים המלווים את מלאכת החינוך, הם גם סביב כישלון משימה מוגדרת זו. עמל של שנים עשוי לרדת לטמיון אם יתברר שמטרה מרכזית זו לא הושגה.

את הסיטואציה הבאה, כולנו מכירים: אב ניצב עם בנו בפניה צדדית בבית הכנסת, ומטיף בעוז. משפט רודף משפט. רעיון נקשר ברעיון. הוא לא מבחין כי התגובות הנושבות מכיוון המטופל, לקוניות להחריד. כן! כן! הנהונים רפויים ומבטים משועממים שנזרקים לכל עבר. אחר המשא הארוך, עיני האב מצטלבות בעיני הילד ומוצאות את אותו מבט חסר עניין. כאן נולד התסכול ההופך לבן לוויה קבוע בנתיב חייו של האב. אנחות וייאוש, שבעצם מדלדלות את שאריות המוטיבציה שהייתה לו אי פעם לחנך. זה כמו להתנפל על דלת פלדלת במהלומות ואגרופים, חבטות ובעיטות, ומשניסיון הפריצה נכשל, כבר חסר את הכוח המינימאלי לצעוד לעבר המפתח השוכן כבוד על מדף צדדי.

על פני הגיליונות הבאים, ננסה בעזרת ה' לעמוד על טיבו של אותו מפתח פשוט, מפתח אפס, המיועד לפתיחת לבבות. עם מעט רצון, כנות, ונכונות להפנים, המסע אל נפש הזולת עשוי להפוך לחוויה מרתקת. לא רק חוויית חינוך, רק גם חוויית זהות. כותב השורות נכח לפני זמן לא רב בכנס חינוכי, בו נאמו אישים ידועים בפני נערים ובחורים בגילאים שונים. עוד בטרם הציג רגליו על מפתח היכל הכינוסים, כבר רעמו באוזניו משפטיו המוצללים של הנואם התורן. המיה ישיבתית מוכרת משולבת בפסקאות נודעות מן המקורות ורוויה בהמון פאתוס. הקולות יצרו בקרבו דריכות מסוימת, אך זו התנפצה מול מראה מאות זוגות עיניים משועממות להחריד. תעלומה של ממש. ניצב כאן אדם בעל הופעה, הנואם בליווי שפת גוף אקטיבית, קול דרמטי וצעקני, והציבור מביט בו בצורה מנותקת לחלוטין. לא חלפו רגעים ארוכים, והשעמום הכללי החל להתפשט אף באורח. מבטים נרגזים לעבר השעון וכאלו. אחריו ניגש לדבר יהודי בעל חזות צנועה. דיבור לא שגרתי בעליל. משפטים מופשטים קמעה. הציבור לא די שלא ברח, אלא שהעיניים הכבדות נדלקו באש... את התשובה לתעלומה, הוא מצא במילה אחת: **כנות!**

מפראות

"ויהיו חיי שרה... שני חיי שרה" (כ"ג, א')

הנה כפלה התורה המילים: "שני חיי שרה", ואנו יודעים שבתורה הקדושה אין מילה אחת מיותרת. רש"י פירש: 'שני חיי שרה - כולן שוין לטובה', ואפשר הכוונה על פי דברי חז"ל: "מחשבה טובה, הקדוש ברוך מצרפה למעשה". שרה אימנו עליה השלום, נפרטה שלא בעיתה. הן יכולה הייתה לחיות עוד כמו אברהם שהאריך אחריה עשרות שנים, אלא שכיוון ששמעה שנעקד יצחק, פרחה נשמתה ומתה. **האם תקבל שכר בעד אותן שנים שהייתה יכולה לחיות ולקיים מצוות?**

על הפסוק "את מספר ימין אמלא", דורשים חז"ל (מדרש), 'ללמדך שהקדוש ברוך ממלא שנותיהם של צדיקים'. גם אם נגזר על צדיק שימות שלא בעיתו, כדרש חז"ל בפסוק "יש נספה בלא מפשט", הקב"ה נותן לצדיק שכר כאילו חיי את כל ימיו מתוך תורה ומעשים טובים, כי מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, והלא זה וודאי שאם היה הצדיק נשאר בחיים, היה עושה את ימיו מתוך תורה ועבודה. **זו כוונת הכתוב "שני חיי שרה", יש שנים שהיא לא חיה אותן בפועל, אך 'כולן שוין לטובה', ותקבל עליהן שכר משלם.**

"ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה" (כ"ג, ב')

הכ"ף קטנה, ללמד שלא בכה אברהם על שרה, אלא מעט. והדברים מתמיהים: הן אמרו חז"ל (שבת ק"ה): 'כל הבוכה על אדם כשר, מוחלין

לו על כל עוונותיו', ושרה אימנו הלא הייתה מופלגת בנבואה עד שנקרא שמה 'סכה' על שם שסוכה ברוח הוקדש, ומדוע מיעט אברהם בבכייה על פטירתה?

הנה אמרו חז"ל (ראש השנה ט"ז) 'ארבע דברים מקרעין גזר דינו של אדם ואלו הם: צדקה, צעקה, שינוי השם ושינוי מעשה'. ויש לנו לתמוה: צדקה וצעקה, ניחא. אך מה יש בשינוי השם ושינוי מעשה שהם מקרעים לאדם את דינו?

מרבית ייסורי הנפש הפוקדים את האדם במהלך חייו, נוצרים בעקבות שינויים. מעבר ממצב למצב, גורם לעוגמת נפש ודכדוך. נראה את תקופת המעבר בין עונות השנה. עצבות לא מוסברת יורדת ואופפת את הבריות. אדם עבר דירה. הדירה החדשה מרווחת לאין ערוך מקודמתה, אבל הימים הראשונים בדירה החדשה, אפופים תחושת כאב ועגמימות. חתן וכלה אמורים להיות המאושרים באדם בשבעת ימי המשתה. אבל מצווה גדולה לשמחם, כיוון שצער השינוי אינו פוסח עליהם. שינויי המצב הקיצוניים ביותר, הם גם הכואבים ביותר. תינוק כשמגיע מעולם שכולו טוב לתוך העולם השפל, לא מפסיק לילל. אכן, צער השינוי, מצדיק את הבכי המתמשך. השינוי השני, כשהנשמה נפרדת מן הגוף ושבה לעולם האמת. זהו מעבר מרע לטוב, אבל השינוי כואב ביותר ואנשים בוכים.

שרה אימנו אמנם, חייה את כל חייה בעולם הזה כמו בגן עדן. 'כולן שוים לטובה'. לכך לא היה לאברהם צורך לבכות הרבה, כי השנוי היה קטן ולא מורגש... (דברי יאשיהו)

מעין החיים

אחד מעשירי תבל, נכנס אלינו וליבו מר לו: לפני מספר שנים התגלגל לידי הון רב, ובעקבותיו קיבל החלטה לחדול מעסקיו וליהנות בנחת מן הטוב שנפל בחלקו. התקופה הראשונה חלפה עליו בנעימים. מה יותר טוב מלקום בבוקר ללא לחץ של עבודה; ללא פחד משינויים או צניחות בבורסה... אך פתע פתאום חש בגוש של עצבות המכרסם בקרבו. על חייו היפים התרגשו עננים של ייאוש ודיכאון המאיימים להטריף את דעתו...

אמרנו לו: החיים של האדם, הם כמו מעיין. כמה רעננות וטריות יש במעיין כשמימיו הזכים מפכים בעדנה ומתפשטים להם על פני יובלים ומפלים... כמה מקסים הנחל כשמימיו טסים ללא הרף לעבר מטרות עלומות... כשהמים נקווים אמנם במקום אחד בלי תנועה, תיכף מתנדפים מהם החיים והעובש פושט בהם. הם מתכסים ירקקת מקריבה שמצמיחה פרעושים ומזיקים...

מימי החיים חייבים לנוע ולפכות בעוז. מהנביעה המתמידה פורצים שמחה וגיל. כשקמים בוקר אחר בוקר ללא שום מטרה, המים עוצרים. ואז מגיע הדיכאון...

אחוזה קבר

אמרו חכמינו ז"ל: "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא", זו קבורה! על האדם להתפלל להשי"ת בעיתים מזדמנות, שיזכה אחר מאה ועשרים שנות חייו, להיקבר בשיבה טובה, ולא יהיה בשרו מאכל לעוף השמים ודגי הים, כאשר ארע לשלמים וכן רבים, כפי שמספר הפסוק "נתנו את נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים... ואין קובר". גם יש נקברים בבזיון ר"ל, כמו מי שמת ביום טוב ראשון ונקבר על ידי גויים, או נפטר בערב שבת ולן שתי לילות בלא קבורה, שהוא צער גדול לנפש. וודאי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, אך התפילה על כך מועילה ביותר.

מכלל מצוות גמילות חסד שעושים עם המתים, שהיא הנקראת 'חסד של אמת', שייטמנו את המת ללא שהייה, וכלל שממהרים בקבורתו, גורמים נחת רוח לנשמתו. הקבורה המובחרת ביותר, שתהיה ביום הפטירה ובערב שבת אחר חצות היום ובארץ ישראל. שכל הזוכה לאלו ניצול מחיבוט הקבר לעתיד לבוא, והכול לפי מעשיו של אדם כל זמן שגופו של אדם קיים, בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. גם כתוב בזוהר הקדוש, שבהתקיים הגוף, הקטרוג עומד ומרחף על ראשו, וכאשר יכלה הגוף מן העולם אזי יסור מר המוות. על כן, טוב לגבר שייטמן בזריזות באדמה שיפה לכיליון הגוף, שהיא אדמה קשה ויבשה. יש מצווים בעקבות דברים אלו ליתן תחת גופם סיד הממהר את כיליון הגוף, ואחרים השיגו עליהם, שאין ראוי לו לאדם להתחכם אחר מידותיו של מוקם. אמנם נמצאו צדיקים גדולים שלא משכו ידיהם מן המנהג. והיותר טוב, שיחיה כל ימיו בתשובה וימשוך ידיו מבשר ויין, אולי מייסורין ייחבא ואף בשרו ישכון לבטח.

שבעה רוחות יש למת, ובכל יום משבעת ימי האבלות, ננסת אחת מן הרוחות לקבר. על כן הקפידו רבים לסתום את הקבר במצבת אבן מיד בחלוף שבעת הימים, כדי שלא ייכנסו שם עוד רוחות. כשנבצר ממנו להניח מצבה מיד, ישתדל על כל פנים להקדים הדבר בכל מה דאפשר. וסגולה טובה להציל את הנפטר מכל מיני רוחות, לקיים בו סדר ההקפות המבואר בספרים, עם אמירת "ויהי נועם" וכוונת שבעה שמות משם מ"ב. אזי, אם ישכב לא יפחד ושכב וערבה שנתו.

המקיים דברים אלו, זהו חסד של אמת ושכרו הרבה מאוד. יסיר ה' מאיתנו כל נגע ומחלה ויחיש את ביאת גואלנו עדי יקוים בנו: "יחיו מתוך נבלתי יקומון הקיצו ורגנו שוכני עפר, כי טל אורת טלך".

הגאון הקדוש רבי אברהם אזולאי בעל "חסד לאברהם" – כ"ד מר-חשוון ת"ד

טרם נפטר רבי חיים, הורה לטמון בקברו כמה מכתביו, ביניהם הספר "אוצרות חיים". אחר שקיבלו לכך רשות בחלום, פנו רבינו וידידו אל בית החיים, ובתום הכנות ניאותרות, חפרו באדמה ושלפו את הכתבים. (על פי המקובל, חל שינוי במקום מנוחתו של המקובל רבי חיים וויטאל) בשונו לארץ ישראל, העלה על מזבח הדפוס את יתר ספריו: "אור החמה"; "אור הלבנה"; "אור הגנוז"; "ירח יקר"; "זוהרי חמה"; "כנף רננים"; "מעשה חושב" ו"אהבה בתענוגים". בשנת ת"ד הופיע מושל טורקיה לתפילה במערת המכפלה, ובעוד רוכן להביט בצפונות המערה, נשמטה חרבו המשובצת ביהלומים וצללה מטה. אחד ממשרתיו שולשל בחבלים כדי להשיב את החרב, אך לתדהמת הכול הועלה מת. גם חבריו המשרתים מתו בדרך זו ומקורבי הפחה יעצו לו להטיל את המשימה על היהודים. הוטל גורל בין יהודי חברון והפור נפל על רבנו. ירד רבינו וטבל, עלה ונסתפג והתעטף תכריכים ודרש כל אותו הלילה במעשה מרכבה, ובבוקר השכם ירד אל המערה בסילודין והשיב לפחה את חרבו. אחר צעד לפנים המערה עד שנתקל בזקן שהזהדה כאליעזר עבד אברהם. הזקן עיכב בעדו עד שנכנס ליטל רשות מן האבות ואז הכניסו פנימה, וראה רבינו שהוא פתחו של גן עדן ולא אבה לשוב. אמרו לו האבות שעתה ישוב ולמחרת יבוא. כל הלילה דרש רבנו בנסתרות, ולמחרת, ערב שבת קודש, התעטף בסדינין המצוייצין, קרא קריאת שמע ועלה למרום כמלאכי אש. זיועכ"א.

המקובל הנורא רבי אברהם אזולאי בעל "חסד לאברהם", הינו נצר למשפחת מקובלים ממגורשי ספרד שקבעה את מושבה בפאס שבמרוקו. עוד בנערותו, התפרסם כעילוי חריף, בעל נפש זכה שיד לה בנסתרות. עם ראשית תקופת הפרעות במרוקו בה נרצחו יהודים רבים עקדה"ש, חיסל את עסקיו ויצא עם בני משפחתו לחנון את עפר ארץ הקודש, דרך אוניה בלב ים. אחר מספר ימי הפלגה, פרצה סערה, במהלכה טבעה הספינה כשרק רבנו ומשפחתו נותרים לפליטה. זכר לנס, עיצב את חתימתו בצורת ספינה. בשנת ש"ס, זכה לפרוק את געגועיו על קברות אבותינו הקדושים בחברון, כשהוא אף קובע את משכנו בעיר. בתקופה זו, למד בחברותא את סודות הקבלה עם המקובל האלוקי רבי חיים וויטאל תלמידו של האר"י הקדוש. בשנת שע"ט נמלט בעקבות מגיפה לירושלים, וכשהגיעה המגיפה לירושלים, ברח לעזה כשהוא נודר נדר להעלות על מכבש הדפוס את כתביו הרבים. אז ראו אור ספריו: "בעלי ברית אברהם" על תנ"ך וכן "חסד לאברהם" - מעיינות ונהרות בגן החכמה. בחלוף הסכנה, שב לחברון, ותקופה לאחר מכן יצא עם ידידו רבי יעקב צמח, לסוריה, מקום מנוחת רבם, רבי חיים וויטאל, במסע אפוף מסתורין. כידוע,

מה בין חזק לחלש? החלש מתלבט לפני החלטה, החכם לאחריה!

שיחה בכפור

אל בכיו הצרחני של העולל שזה עתה נולד, הצטרפה עד מהרה יללה שהרעידה את הלילה. אינני מסוגל יותר! – צווח מנחם העני שעוד לא נרגע מבכי תשעת ילדיו שנרדמו מתוך רעב. כאילו שיכל ילד רח"ל, רץ ברחובות המושלגים כסהרורי, עד שקרס לתוך ביתו של הרב. אכן, זו היא צרה צרורה! נם הרב, לעומת דמותו הרשועה. באו מים עד נפש... הוא התעטף במעילו ויצא אל הלילה המקפיא. הרוח התקלסה בזקנו ואיימה להשליכו אל אחד הפתחים. אך הנחישות שבעיניו ניצחה... ידו הגרומה נקשה קצובות על פתחו של ר' אליהו, עשיר העיירה, המתחמם לו לבטח לצד האח הבוער... פניו הזורחות של הנגיד התעוו, נוכח רוח הפרצים שצלפה בו מן הפתח... ייכנס נא כבוד הרב! למה יעמוד בחוץ?!

הרב נותר לעמוד ומשך בשרוולו של הגביר. ר' אליהו, זמני דוחק! שמע נא במה דברים אמורים... משפחתו של מנחם השלימה זה עתה מנין. דעתו של המסכן תיטתר אם לא נחוש ונעשה מעשה... אין שום בעיה כבוד הרב! כל ההוצאות עלי... רק ירחם נא וייכנס להתחמם קמעה לצד האח... לא לא! זה בסדר, רבי אליהו, רק ישמע נא רגע אחד... בני משפחתו של מנחם משוכנים בבקתה עלובה ורועדים מצינה כעלים נידפים. הם זקוקים נואשות לבית חדש ובגדים חמים... תנוח דעתכם, כבוד הרב! הכול על חשבוני. רק כנסו נא, כי הפתיתים הללו מגזירים ממני דם! תיכף תיכף, רבי אליהו! אנו כבר מסיימים. רציתי שאני אהיה המוהל ואתה תהיה הסנדק... ניאח, ניאח! קריאתו זו של הגביר כבר הדהדה על רקע טריקת דלת וטיפול רגליים נחפז... עודו מרותק אל כותלי האח, שיגר הגביר את משרתיו אל ביתו של ר' מנחם, לשכך את הדמעות. תוך שעה קלה, חולצה המשפחה מן החורבה הטובעת והדממה שבה לעיירה.

לצד שולחן ערוך במעמד ברית המילה, פנה ר' אליהו אל הרב: לשם מה, במחילה מכבודכם, הייתה על השיחה בינינו להתנהל ברחוב, לשריקות הרוח וצלילות השלג? הרב הישיש חייך. הדבר אירע בעיצומה של מלחמת גרמניה עם אוסטריה השכנה. כל יום שחלף, רק גבה קורבנות נוספים מבלי שיסמן את תחילתו של ניצחון. לילה אחד פשט מלך גרמניה את מדי, התעטף בסחבות, ויצא לדרכו על

גבי עגלה מרופטת... את שורות חייליו עבר בעזרת קוד סמוי ואל קווי האויב הגיע כשהוא ממורר בבכי: הניחו לי לעבור, איש אומלל, עני וקשה יום!... תוך שעה קלה מצא עצמו ברחובות בירת יריבתו. עיניו הנבונות בחנו כל מגדל וצריח. מוגג נישא צפה במצב האויב, בבתי הקפה האזין למפקדים המתוסכלים, ומיושבי הקרנות השיג את הרכילות האמיתית. הוא כבר התכוון לשוב, כשקצין ערני הצליב את תווי פניו עם תמונת מלך גרמניה המוכרת לו...

המרדף הצמוד לא הותיר לו כמעט סיכוי. בסבך הרחובות הזרים, נקלע עד מהרה לסמטה חסרת מוצא... בלית ברירה פרץ לחנותו של נפח יהודי ישיש, שבזיק של הבנה, הצביע בפניו על חדר פנימי, ואף מיהר לערום על גביו שלל סמיכות... רגע לאחר מכן הלמו פרסות הסוס. הנפח העמיד פני תם. היכן האישי??? הנפח פרש זרועותיו... הוא נכנס לכאן. לא תוכל לשקר לי!... רגלו של הקצין הלמה בדלת שעופפה לגובה, וידיו החלו בוחשות בערימת הסמיכות הענקית. סמיכה, ועוד אחת, ועוד אחת... רגע לפני הסוף, הסתלק בייאוש.

בחדר פנימה שמע היהודי מן הנמלט את סיפורו ורחמיו נכמרו. הוא השיג עבורו בגדי עבודה, הצמיד לו זקן ופאות כשלו והעמידו לצידו בחנות. יום אחד הגיעה אליו הזמנה לתיקון פרסות במחנה הצבא. הוא צירף אליו את המלך למסעו, ובעודם ניצבים פעם לבדם בשולי מחנה, לחש לו: כעת ברח. הגבול לפניך! בעזרת המידע שהשיג, כבש המלך הגרמני את אוסטריה בסערה, וטרם כל, זימן את היהודי לשם תשלום שכרו. מה תבקש? אבקש שלא תגבה מיהודים מיסים, במשך עשרים שנה! תקבל! פסק המלך. בקש עוד משהו! אבקש שתגן על היהודים שיוכלו ללמוד ולקיים את מצוות דתם! קיבלת! חרץ המלך. הוא הבחין כי הישיש מודדו במבטיו. עוד משהו? כן! גמגם הנפח. בבקשה!... רציתי לשאול, אמממ... מה חש המלך באותם רגעים שהקצין הסיר ממנו סמיכה, ועוד אחת, ועוד א...

חיילים! הדהדה צרחתו הפתאומית של המלך. הובילו אותו לגרדום! הוצפן שכמוהו... אבל... כלום! אל תשעו לו. לגרדום!... רגע לפני שהחבל הודק לזעקות שמעו ישראל, פקד המלך: שחררו אותו! הוא חיבק את היהודי הנרגש. כעת תבין מה חשתי! הרב חייך אל העשיר: זומני שבעומדנו ברחוב, הבנת משהו משיחתנו על ילדים קופאים מקור...

עין רואה – ב'

בגיליון הקודם, קראנו על מקצת מפלאי העין האנושית, היכולת שלה לראות, לתרגם מראות למידעים, להתכווץ ולהתרחב לפי הצורך וכן להסתכל בסדרות של אלפי תמונות זהות כמעט לחלוטין מבלי שיווצר טשטוש.

כעת נקרא על המערכות השומרות על העין ומאפשרות את תפקודו. לא פחות משש מערכות מגנות בכל רגע נתון על מרקמי העין הרגישים. עצם הגולגולת, מגנה על גוף גלגל העין, שלא יפגע ממכה או חבלה ח"ו. על עדשת העין הקדמית, מגנים זוג עפעפיים, 'שמורות' - בלשון המקראית על שום פעולתן, הממזמצים לא פחות מ- 17,000 פעמים ביום. במשך שנה זה עולה לכדי 6.2 מיליון עפעפיים המתבצעים בעזרת שריר אחד. הפלא ופלא! תפקיד העפעפיים, הוא לנקות את גלגל העין מן החלקיקים המרחפים באוויר ומצטברים על האישונים. את מלאכת החיטוי מבצעות השמורות, בעזרת נוזל הדמעות המזרים בכל רגע מינון מתאים של לחות אל העין. הלחות היא גורם קריטי בראייה. באזורים מדבריים, בהם כמות העפר והחלקיקים גדולה, העפעפיים מחישים את פעילותם אינסטינקטיבית ומכפילים או משלשים את מצמוציהם.

כדי שהדמעות לא יגלשו מחורי העיניים וישטפו את הפנים, תיקן ה'

בזוויות העין תעלות ניקוז מיוחדות המופקדות על קליטת עודפי הנוזלים. גם מתוך חור הניקוז היו הדמעות עלולות לעלות ולגלוש, לולא תיקן ה' שסתום מיוחדת הקבוע בזווית העין וחוסם את היציאה.

בפנים העפעפיים, עומדת הלחמית - מרקם עדין הנצמד לגלגל העין ומונע חדירת חלקיקים לתוך ארובת העין. מפליא, שלמרות היצמדות הלחמית אל הגלגל עד כדי מניעת מעבר רסיסי חלקיקים, תנועת הגלגל אינה מוגבלת עקב כך.

על העפעפיים מותקנות הריסים. אלו מיועדים בעצם להרתיע יצורים מעופפים מלחדור לתחומי העין. מראה ה"מברשות" המעופפות בקצב מוגבר, גורם לזבובים לשמור על מרחק מן הזירה.

בנוסף לאלו, קיימת בעפעפיים תכונת התכווצות טוטאלית הגורמת לעצימת העין במהירות הבזק. תכונה זו מופעלת כרפלקס (תנועה בלתי רצונית) מול גוף זר הטס במהירות לעבר העין. עד שהאדם יתעורר לכסות את עיניו, עלולים להתרחש דברים רבים. לכך נטע ה' בעין את התכונה המופלאה המאפשרת לה ליצור חומת הגנה עצמית בשבריר שנייה. התכונה מופעלת גם מול קרן אור פתאומית, וכן כנגד קרני אור סטנדרטיים כשהם מפריעים לאדם לישון.

08.852.0.852 אקרא